

KONFERENCE VENKOV 2009

Ve dnech 18. a 19. listopadu 2009 se konala v Holešově národní konference **Venkov 2009**. Konference byla uspořádána pod hlavičkou Celostátní sítě pro venkov. Zúčastnili se jí spolu se zástupci Ministerstva zemědělství a jím zřízených agentur pro zemědělství a venkov a platební agentury SZIF¹⁾ také vrcholní představitelé Ministerstva pro místní rozvoj a profesních organizací jako je Národní síť místních akčních skupin, Spolek pro obnovu venkova, Agrární komora a Národní observatoř venkova. Záštitu nad celou akcí převzali hejtman Zlínského kraje a město Holešov v regionu MAS²⁾ – Partnerství Moštěnka. Konference se věnovala budoucnosti rozvoje venkovských regionů, obcí a zemědělců zejména po roce 2013.

Ministerstvo pro místní rozvoj považuje za podporu rozvoje venkova za významnou prioritu regionální politiky a to i v situaci, kdy gestorem za rozvoj venkova prostřednictvím Programu rozvoje venkova financovaného z Evropského fondu rozvoje zemědělství a venkova je Ministerstvo zemědělství. Ministr pro místní rozvoj Ing. Rostislav Vondruška na konferenci seznámil přítomné s prioritou Prvního akčního programu pro implementaci Územní agendy EU, která se týká venkova. Priorita se zabývá **vztahy mezi městem a venkovem**. Jedná se o podporu územní spolupráce měst a obcí v jejich zázemí a o společné hledání řešení v klíčových oblastech jakými jsou infrastruktura, doprava, dostupnost veřejných služeb (školařství, sociální, zdravotní služby, kultura a volný čas), životní prostředí, cestovní ruch, bydlení atd. Příspěvek pana ministra uvedl doporučení pracovní skupiny, zabývající se uvedenou problematikou na evropské, národní i lokální úrovni.

Evropská úroveň

(1) Důslednější promítnutí problematiky měst a venkova do programových dokumentů

- Ověřit a případně uvést návrhy na dílčí úpravy operačních programů z hlediska začlenění větší územní dimenze v rámci mid-term evaluací, které budou probíhat v členských státech v následujících letech.
- Uplatňovat koncept důslednějšího promítnutí problematiky urban-rural v rámci příprav na budoucí programové období

2014–2020 při přípravě nových programových dokumentů.

(2) Praktická aplikace nových konceptů do praxe

- Pokračovat v celoevropských projektech typu ESPON, které pomáhají vytvořit datovou a znalostní základnu a možnosti pro vytváření širších analýz stejně jako vytváření nových konceptů řešení i pro problematiku polycentrického rozvoje a vzájemných vztahů měst a venkova a dalších oblastí.
- Vytvořit na úrovni EU metodická vodítka pro strategické a územní plánování v jednotlivých členských státech reflektující nové koncepty v přístupu k problematice měst a venkova.
- Vydefinovat na úrovni EU relevantní ukazatele pro hodnocení vztahu urban-rural tak, aby byla možná komparace a hodnocení vývoje této problematiky v jednotlivých členských zemích EU.

(3) Úpravy evropských politik

- Vytvořit vhodný legislativní rámec řešící tematiku urban-rural zejména z pohledu nově vytvořených nástrojů, což je nezbytné pro zajištění koordinace mezi různými administrativními úrovněmi.
- Dlouhodobě podporovat urban-rural dimenzi v rámci politiky soudržnosti ve smyslu podpory měst a metropolitních oblastí. Pro venkovské oblasti jsou důležité vazby na města, zejména pak malá a středně velká.
- Posilovat multidisciplinární pojetí politiky rozvoje venkova s cílem respektovat multifunkční charakter venkova.

- Provést hodnocení vazeb efektivit realizace SZP EU³⁾ a politiky HSS⁴⁾ z pohledu politiky rozvoje venkova a vazeb urban-rural.
- Podporovat strategické projekty s celoevropským dopadem.
- Více prosazovat problematiku vazeb urban-rural v rámci příslušných aktivit existujících relevantních institucí EU, jejichž zaměření se váže na problematiku urban-rural.

Je třeba tedy posílit multidisciplinární pojetí politiky rozvoje venkova a to proto, že venkov má jednoznačně multifunkční charakter.

Národní úroveň

- Podporovat nástroje integrující města a jejich (venkovské) zázemí:
  - tvorba dopravních systémů umožňujících/zlepšujících dopravní obslužnost města a jeho zázemí (především dojížděka za prací a za vzděláním, ale také za službami),
  - aktivity v oblasti cestovního ruchu, rekreace a volnočasových aktivit,
  - prohlubování vazby měst a obcí v jeho venkovském zázemí tvorbou územně plánovací dokumentace celého území,
  - podpora tvorby systémů sociálních služeb pro společné využití obyvatel měst a venkova.
- Posilovat partnerství mezi městy a venkovem, podporovat rovnocenné postavení v partnerství měst a venkova:
  - vytváření partnerství orgánů veřejné správy ve městech a v ob-

1) Státní zemědělský intervenční fond.

2) Místní akční skupina.

3) Společná zemědělská politika Evropské unie.

4) Politika hospodářské a sociální soudržnosti.

- cích v jejich venkovském zázemí,
- partnerství města a obcí v jeho venkovském zázemí v oblasti vzdělávání,
- partnerství veřejného a neziskového sektoru pro zabezpečení sociálních a zdravotních služeb v území,
- partnerství města a obcí v jeho venkovském zázemí v oblasti kultury (obnovy a udržování tradic, ale i vytváření nových).
- Podpořit přípravu klíčových strategických projektů infrastrukturní, vzdělávací a jiné povahy s pozitivním dopadem do soudržnosti měst a venkova.
- Podpořit společné využití obnovitelných zdrojů v území.
- Posílit podnikatelské prostředí v rámci hierarchického systému:
  - podpora vytváření a spolupráce profesních organizací,
  - podpora vytváření sítí podnikatelů v území za účelem výměny zkušeností v oblasti např. marketingu, daňového poradenství, personální práce, komunikace s veřejnou správou, výzkumu a inovací.
- Na základě evropských doporučení zajistit datovou základnu pro hodnocení vztahu města-venkov a podporovat výzkum této problematiky.

Lokální úroveň

- **Podporovat partnerství, spolupráci a komplementaritu vzájemných vazeb urban-rural**
  - zajištění výměny vzájemných informací a know-how mezi aktéry územního rozvoje prostřednictvím síťování měst a venkovských oblastí (networking),
  - posilovat partnerství v rámci realizace projektů a mezi jednotlivými projekty (nadmístních, přeshraničních, regionálních, místních) směřujícími k udržitelnému rozvoji území, včetně propojení podnikání a investic,
  - propojování infrastruktury,
  - spolupráce v oblasti sociálních služeb při společném využití jejich kapacit,
  - **podpora místních akčních skupin v rámci metody LEADER**, které pomáhají rozvíjet venkovské oblasti ve vzájemné symbióze s urbánními oblastmi.
- Využitím potenciálu malých a středně velkých měst přispět k polycentrickému rozvoji v EU a to v rámci podpory harmonického rozvoje regionů v EU:
  - využití vzdělanostního potenciálu malých a středních měst (tradičních center vzdělávacích institucí středoškolského a terciárního vzdělávání) pro inovace, případně pro výzkum,
  - podpora veřejných služeb v malých a středních městech je předpokladem pro stabilitu obyvatel v jejich spádových venkovských oblastech (zdravotnictví, sociální služby, střední školství, mimoškolní aktivity dětí a mládeže),
  - význam měst pro zajištění prevence rizik a koordinace jejich případného řešení (integrováný záchranný systém a jeho složky),
  - cestovní ruch jako jedna z aktivit umožňujících vytvářet a prohlubovat vazby malých a středních měst (včetně jejich venkovského zázemí) prostřednictvím využití jak atraktivity měst (historie, kultura, společenské a sportovní aktivity) na straně jedné, tak venkovského rázu krajiny pro rekreační účely na straně druhé (společný marketing území, vytváření nových nebo inovace stávajících produktů cestovního ruchu apod.),
  - rekreace a volnočasové aktivity (sport, kultura) místních obyvatel.
- Prohloubit koordinaci dostupných nástrojů politik na regionální/lokální úrovni zabývajících se rozvojem území s cílem zvýšení synergie vzájemných vazeb mezi městy a venkovem:
  - s ohledem na zkušenosti z fungování nástrojů finančního inženýrství, jejichž účelem je koordinace různých finančních toků s vazbou na regionální/lokální rozvoj, je vhodné na regionální/lokální úrovni zkoordinovat nejen finanční toky, ale zejména aktivity (projekty) tak, aby se zvýšila synergie vynaložených finančních prostředků.
- Zdokonalovat fungování veřejné správy a to formou konceptu „smart public administration“ a případně se inspirovat přístupem „New Public Management“:
  - podpora vytváření partnerství mezi orgány veřejné správy s cílem přede-

dávání zkušeností v oblasti řízení a uplatňování modelů kvality ve veřejné správě.

- Zajištění sběru relevantních údajů k otázkám soudržnosti v území na regionální/lokální úrovni.

Důležitým výsledkem dvoudenní akce v Holešově je **Memorandum národní konference VENKOV 2009**, které ve třech blocích vytyčilo následující priority:

v bloku **Vesnice**

- 1) Řešení rozpočtového určení daní.
- 2) Řešení složité administrativy a byrokracie.
- 3) Řešení Programu rozvoje venkova (zjednodušení pravidel a zvýšení objemu financí pro venkov).
- 4) Řešení uznatelnosti DPH.
- 5) Komplexní pozemkové úpravy.

v bloku **Zemědělci**

- 1) Je nezbytné vypracovat prorůstovou koncepci českého zemědělství – skončit s politikou ode zdi ke zdi.
- 2) Vyrovnat podmínky společné zemědělské politiky EU mezi starými a novými zeměmi.
- 3) Vyrovnat doplňkové národní platby (TOP UP) i národní dotace do plné výše.
- 4) Přijmout nezbytná opatření k udržení agrárních komodit ohrožených enormními výkyvy na trhu.
- 5) Přijmout razantní opatření proti ubývání půdního fondu.

v bloku **Regiony**

- 1) Součinnost regionů (místních akčních skupin) s platební agenturou SZIF v rámci realizace osy IV Programu rozvoje venkova (PRV) bude založena na vzájemné důvěře a partnerské komunikaci a sdílení metodik a postupů. Přístup platební agentury musí být koordinovaný a jednotný v rámci celé ČR.
- 2) Národní síť MAS by se ve spolupráci s řídicím orgánem měla nadále podílet na systematickém zjednodušování pravidel osy IV a jejich přibližování sedmi principům LEADER, především inovativnosti, víceodvětvovému navrhování a partnerství. MAS, řídicí orgán i platební agentura by si měly být neustále vědo-

my významu těchto principů a trvat na jejich uplatňování.

- 3) Významná pozornost by měla být dána přípravě a uplatnění metody LEADER 2013–2020, kdy by programový dokument a prováděcí pravidla měla reflektovat dosavadní zkušenosti a Národní síť MAS ČR by měla mít zásadní slovo při jejich formulaci.*
- 4) LEADER by neměl být jen kombinací opatření os I–III PRV, ale především přidanou hodnotou, kterou spatřujeme v inovativnosti. Inova-*

tivnost ze své podstaty není dopředu definovatelná, proto nelze pravidla omezovat konkrétními výčty.

- 5) Nutnost předfinancování výrazně limituje realizace osy IV, jejíž prioritou je především podpora malých venkovských subjektů.*

Celostátní síť pro venkov by měla sloužit jako platforma pro setkávání, partnerskou diskusi a výměnu zkušeností všech aktérů rozvoje venkova, ke kterým by měl být zachován rovný přístup bez zvyhodňování některého ze

sektorů resp. pilířů zemědělské politiky. MAS, které sdružují obce, podnikatele a neziskové organizace, by měly hrát významnou roli při seznamování partnerů sítě s nezemědělskými problémy venkova.

Více informací o konferenci, včetně prezentací účastníků, najdou čtenáři na stránkách: <http://www.mas-mostenka.cz/index.php?menu=80>.

*Ing. arch. Naděžda Rozmanová
Ústav územního rozvoje*